

Hayvan varlığını artırıp, dışa bağımlı olmaktan kurtulmalıyız

TARIK TEZEL

Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği
Yönetim Kurulu Başkanı

Türkiye hayvancılık sektörünün son yıllardaki kronik sorununu ithalat oluşturuyor. Bu konuda süregelen çözümsüzlükler, hayvan varlığı bakımından Türkiye'nin dışa bağımlı bir yapıda ilerlemesine neden oluyor. Türkiye, bugün itibarıyla yılda yaklaşık 1.2 milyon tonluk kırmızı et üretiyor. Söz konusu rakamın yaklaşık yüzde 91'i sığır, yüzde 9'u ise koyun-keçi ve manda etinden karşılanıyor. Buna ilave 1.2 milyon tonluk et elde etmek için yılda ortalama 9 milyon 750 bin adet hayvan kesiliyor. Söz konusu rakamın 5.85 milyonunu küçükbaş, 3.9 milyonunu ise büyükbaş hayvan kesimi oluşturuyor.

İthalat artışı devam edebilir

Buna karşılık, sektörün kırmızı ette yeterli tüketim miktarları bulunmuyor. Ancak Türkiye, et ve süt üretim kapasitesi bakımından yeterli altyapıya sahip. Dolayısıyla sütte gelişmiş ülkelerin kişi başı yıllık süt ve eşdeğeri süt ürünü tüketim miktarı 300 litreye, ette de yine gelişmiş ülkelerin kişi başı yıllık kırmızı et tüketimi miktarı 21 kilograma ulaşmak ortak hedefimizi oluşturuyor. Fakat şu an hayvan varlığı bakımından ithalatçı konumda bulunmamız ve fiyat dalgalanmaları bu hedefi sağlam bir zemi-

Türkiye, et ve süt üretim kapasitesi bakımından yeterli altyapıya sahip. Dolayısıyla sütte gelişmiş ülkelerin kişi başı yıllık süt ve eşdeğeri süt ürünü tüketim miktarı 300 litreye, ette de yine gelişmiş ülkelerin kişi başı yıllık kırmızı et tüketimi miktarı 21 kilograma ulaşmak ortak hedefimizi oluşturuyor. Fakat şu an hayvan varlığı bakımından ithalatçı konumda bulunmamız ve fiyat dalgalanmaları bu hedefi sağlam bir zemine oturtmamızı engelliyor.

ne oturtmamızı engelliyor.

Her yıl ortalama 50 bin baş süt sığı- rı, 50 bin baş ile 500 bin baş arasında değişen miktarlarda da besi sığı- rı ithal ediyoruz. Eğer kendi hayvan kay- nağımızı geliştiremezsek bu ithala- tın orta vadede artarak devam etme- si bekleniyor. Dolayısıyla bugün 80 milyon, 2023'te 84 milyon, 2050'de de 93 milyon olması öngörülen nüfusun hayvansal protein ihtiyacını karşı- layabilmek için ithalata yönelmenin daha fazla olacağı öngörülen sektörde, ithalat oranlarını düşürecek kısa ve orta vadeli hayvancılık yatırımları- na ihtiyaç var.

Çiğ süt üretiminde Avrupa'da arasında üçüncü sıradayız

Yılda 19 milyon ton çiğ süt üretilen Türkiye'de, bu sütün 17 milyon tonu inek, geri kalanın büyük bölümü de koyun-keçi sütü oluşturuyor. Süt üretiminin bir miktarını ise manda sütünden karşılayan Türkiye, 17 milyon ton inek sütünü 5.5 milyon sağ- mal hayvandan elde ediyor. Buna kar- şılık Türkiye'nin, 15 milyon baş sağ- mal koyunu 4.5 milyon baş da sağ- mal keçisi bulunuyor. Dolayısıyla yıllık 19 milyon tonluk çiğ süt üretimi ile küresel ölçekte sekizinci büyük üre- tici olan Türkiye, globalde üretilen yıllık 800 milyon ton çiğ sütün yüzde 2.3'ünü elinde bulunduruyor. Öyle ki, Türkiye'de üretilen süt miktarı, AB'de bir yılda üretilen 165 milyon ton sü- tün yüzde 11'ine karşılık geliyor. Bu oranla Almanya ve Fransa'nın ardın- dan Türkiye, AB'de üçüncü büyük süt üreticisi sayılıyor.

Türkiye'de üretilen sütün yılda 9.2 milyon tonu, yani yüzde 48'i ise ara- larında SETBİR üyesi firmaların da bulunduğu Türkiye süt sanayii tara- fından işleniyor. Buradan yılda 1.5 milyon ton içme sütü, 58 bin ton tere-

yağı, 650 bin ton peynir, 1.2 milyon ton yoğurt, 684 bin ton ayran ve 124 bin ton süttozu üretiliyor. Buna karşılık, süt ürünleri ihracatımız ise 176 bin ton mertebesinde. 2016'da 323 mil- yon dolar değerinde süttozu, peynir- raltı suyu tozu ve peynir çeşitleri ih- raç edildi.

Diğer yandan, Türkiye'nin ve geli- şmiş ülkelerin süt ve süt ürünleri tü- ketimine bakıldığında; gelişmiş ülke- lerde kişi başına yıllık 300 litre süt ve eşdeğeri süt ürünü tüketimi olduğu görülüyor. Türkiye ise yılda kişi başı- na 140 litre süt ve süt ürünü tüketimi düşüyor. Dünya ortalaması ise 100 lit- re seviyesinde. Gelişmekte olan ülke- lerde kişi başına yılda 79 litre süt ve eşdeğeri süt ürünü tüketildiği hesap edildiğinde iyi bir konumda bulundu- ğumuzu ancak potansiyelin de var ol- duğunu söyleyebilirim.

1.2

MİLYON TON
TÜRKİYE'NİN YILLIK
KIRMIZI ET ÜRETİMİ

15

KİLOGRAM

TÜRKİYE'DE KİŞİ BAŞINA
TÜKETİLEN KIRMIZI ET
MİKTARI

323

MİLYON \$

TÜRKİYE'NİN 2016'DAKİ
SÜT ÜRÜNLERİ İHRACATI

19

MİLYON TON

TÜRKİYE'NİN YILLIK
ÇİĞ SÜT ÜRETİMİ

